

vyrovnání samého, umluveného mezi dlužníkem a částí jeho věřitelů, je tudíž věcnou vadou vyrovnání. Soud rekursní také správně uvedl, že nelze dosáhnouti dostatečného přehledu o dlužníkovu jmění, poněvadž dlužník nemá obchodních knih, ani jiných zápisků. I z tohoto důvodu rekursní soud podle Šu 51 čís. 2 vyr. řádu právem odepřel uzavřenému vyrovnání potvrzení. Vždyť podle písemné zprávy vyrovnacího správce dlužník uvedl, že ztratil 160.000 K koupí a prodejem vily, jakož i prodejem zboží na úvěr, ale dokladů pro toto své tvrzení dlužník nepředložil; dluhy jeho jsou dle téže zprávy skoro o 100.000 K vyšší, než jak je uvedl ve svém seznamu majetku; co dlužník prodal a za jakou cenu, nelze zjistiti; údaj jeho, že denní tržbu vydával švakrovi Františku W-ovi a že tento ji odevzdával bance, není úplně správný a spolehlivý; některé pohledávky, uvedené v seznamu majetku, nejsou po právu. Dle protokolu ze dne 14. listopadu 1922, sepsaného zástupci firmy Edmund L. a firmy G., tito prozkoumali doklady banky M., ale nenabyli z nich správného přehledu o obchodování dlužníkově. V případech Šu 51 vyr. ř. ovšem — na rozdíl od § 50 — není vždy nutno, uzavřenému vyrovnání odepřiti soudní potvrzení, ale jest to přípustno a v případě vyrovnání Antonína M-a, o něž jde, jest nemožnost dostatečného přehledu o dlužníkovu jmění tak podstatnou vadou, že soud rekursní právem užil i ustanovení Šu 51 čís. 2 vyr. ř. pro odepření potvrzení.

Čís. 2330.

Rozhodčí soud hornický jest příslušným pro každý mzdový spor, který vznikne v hornickém závodě, pro nějž předepsáno jest zřízení závodní rady, a příslušnost ta je v ý l u č n á.

N e n í podmínkou příslušnosti té, aby mzdové poměry v hornickém závodě, o nějž ve mzdovém sporu jde, upraveny byly smlouvou kolektivní.

(Rozh. ze dne 27. února 1923, R II 52/23.)

Žalobce byl zaměstnán jako horník na dole žalovaného a pobíral dle kolektivní smlouvy z roku 1920 za každou směnu určitý plat. Dne 27. září 1921 vyvěsila správa dolu vyhlášku, že vzhledem k neutěšenému stavu finančnímu následkem odbytové krise bude srážeti zaměstnancům od 2. října 1921 ze mzdy 25%. Závodní rada usnesla se dne 29. září 1921, že se srážkou nesouhlasí, žalovaný však přes to srážel nadále žalobci 25% mzdy. Proti žalobě, již domáhal se žalobce výplaty srážek, vznesl žalovaný námitku nepřípustnosti pořadu práva, již s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl. D ů v o d y: Přípisem revírního horního úřadu v Brně jest zjištěno, že při návrzích na finanční ozdravění závodu má závodní rada ve smyslu Šu 2 zákona ze dne 25. února 1920, čís. 144 sb. z. a n. pouze hlas poradní a nikoliv rozhodující, že tento spor nenáleží před paritní komisi, ježto účelem této jest pouze vyšetřiti drahotní stav a existenční minimum horníků pro jednotlivé obvody horních podniků. Svědeckou výpověď Karla K-a jest zjištěno, že správa závodu kolek-

tivní smlouvu z roku 1920 vypověděla jednostranně dne 1. května 1921, že od té doby nová smlouva, upravující mzdu horníků, nebyla zřízena a proto dne 27. září 1921 správa závodu vyhláškou stanovila, že vzhledem k odbytové krizi od 2. října 1921 bude srážeti dělníkům z celého výdělku percentuelně 25%, kteréžto srážky žalovaná strana také od zmíněného dne horníkům činila, přes ohrazení závodní rady, poněvadž byla by jinak nucena zastaviti na dole práci a všechny horníky propustiti a že přes tyto srážky horníci dále na závodě a mezi nimi i žalobce pracovali. Soud vzhledem k tomu nabyt přesvědčení, že ve smyslu §u 2 zákona ze dne 25. února 1920, čís. 144 sb. z. a n., dále § 3 nařízení ze dne 13. července 1920, čís. 434 sb. z. a n. a §u 2 zákona o hornických rozhodčích soudech ze dne 25. února 1920 číslo 135 sb. z. a n. jest soud k řešení této otázky nepřislušným a že spor měl býti projednáván před hornickým rozhodčím soudem v Brně, který povolán jest rozhodovati o odvolání z výroků závodních rad ve mzdových a platových věcech, v disciplinárních věcech i stížnostech proti propuštění (§ 2 zákona o závod. radách) a z výroků revírních rad ve sporech mezi závodní správou a závodní radou (§ 19 zákona) a že jest tu tudíž nepřípustnost pořadu práva (§ 240 c. ř. s.). Závodní rada měla totiž vzhledem k tomu, že správa závodu nedbala usnesení závodní rady a přes to žalobci ze mzdy 25% srážela, odvolati se k revírní radě a konečně k hornickému rozhodčímu soudu v Brně, který by byl s konečnou platností rozhodl o sporné věci. R e k u r s n í s o u d zrušil napadené usnesení a nařídil prvému soudu, by vyčkaje pravomoci, ve věci dále jednal a rozhodl. D ů v o d y: Stížnost jest odůvodněna. Dle §u 2 zákona ze dne 25. února 1920 čís. 144 sb. z. a n. jest úkolem závodních rad kromě jiného 3. dohlédati na provádění a dodržování mzdových a platových smluv a 5. sprostředkovati při stížnosti, a dle §u 2 nařízení ze dne 30. července 1920 čís. 434 sb. z. a n., kterým se onen zákon provádí, budou dle odstavce (3) na závodech zřízeny mzdové výbory, jimž jako výkonným orgánům přísluší bděti nad dodržováním kolektivní smlouvy. Úkoly a denní mzdy dle uzavřené kolektivní smlouvy stanoví závodní rada; při sporu budiž se dovoláváno mzdového výboru. Proti rozhodnutí mzdových výborů jest možno se odvolati k rozhodčímu soudu hornickému. V tomto sporu tvrdil žalovaný, že kolektivní smlouva, která platila pro důl, na němž žalobce byl zaměstnán, byla oboustranně vypovězena 1. května 1921. Rekursní soud jest vázán tímto zjištěním. Pokud tedy není kolektivní smlouvy, má sice dle §u 2 zákona o závodních a revírních radách při hornictví ze dne 25. února 1920 čís. 144 sb. z. a n. závodní rada právo dohlédati na provádění mzdových a platových smluv, avšak spory mzdové mimo rámec smluv kolektivních neřeší dle §u 2 (3) prováděcího nařízení ze dne 13. července 1920, čís. 434 mzdový výbor.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu tak, že se vyslovuje nepřislušnost dovolaného soudu a zmatečnost řízení a že se žaloba pro nepřípustnost pořadu práva odmítá.

D ů v o d y:

Prvý soud uznal nepřípustnost pořadu práva, poněvadž prý věc náleží před rozhodčí soud hornický, žalobce ve stížnosti však dovozoval,

že příslušnost rozhodčího soudu hornického není výlučnou, ba že pro spor mezi dělníkem a zaměstnavatelem vůbec není dána, a v tomto případě že je dokonce nemožná, ježto závodní rada žalovaného odsoudila, tento se k soudu rozhodčímu neodvolal, ale náleží závodní rady není vykonatelným, takže žalobci nezbyvá, než řádného soudu se dovolati. Na to rekursní soud uznal příslušnost řádného soudu z důvodu, že rozhodčí soud hornický, tak jako závodní rada a mzdový výbor, povolán jest řešiti mzdové spory jen, je-li tu kolektivní smlouva, které však v tomto případě, jak zjištěno, není. Žalovaný pak v dovolací stížnosti tento náhled rekursního soudu prohlašuje za nesprávný, zákonem nijak neopodstatněný. Podle toho nestačí, aby nejvyšší soud řešil jen otázku rekursního soudu a dovolací stížnosti, zda kolektivní smlouva je podmínkou příslušnosti rozhodčího soudu, nýbrž, ukáže-li se, že není, bude dlužno řešiti i otázku prvního soudce a žalobcovy stížnosti, zda příslušnost rozhodčího soudu pro mzdové spory vůbec dána jest a zdali jest výlučná, neboť, když ji rekursní soud neřešil, bude pak řešení devolvováno na nejvyšší soud. Ale logika vyžaduje, aby otázky byly řešeny v opačném pořádku, neboť kdyby pravdu měl žalobce ve své stížnosti, že příslušnost rozhodčího soudu vůbec není dána neb aspoň ne výlučně, odpadá pak otázka stížnosti dovolací, zda je podmínkou její kolektivní smlouva.

Odpověď na otázky zní: I. Rozhodčí soud hornický jest příslušným pro každý mzdový spor, který vznikne v hornickém závodě, pro nějž předepsáno jest zřízení závodní rady, a příslušnost ta je v ý l u č n á. II. N e n í podmínkou příslušnosti té, by mzdové poměry v hornickém závodě, o nějž ve mzdovém sporu jde, upraveny byly smlouvou kolektivní. Jiná, mnohem širší by byla otázka, zda je podmínkou příslušnosti té, aby námezdní smlouva, o niž se nárok opírá, byla kolektivní. Tato otázka připouští existenci kolektivní smlouvy v podniku, ale sporný nárok se na ní nezakládá. O tom ke konci. Ad I. § 1 zákona ze dne 25. února 1920 čis. 144 sb. z. a n. o závodních radách v hornictví stanoví, že pro každý samostatný hornický závod, který zaměstnává aspoň 20 dělníků a trvá aspoň půl roku, ustaví se z á v o d n í r a d a. Úkolem závodní rady mimo jiné jest dle §u 2 čis. 3 téhož zákona, aby dohlédala na provádění a dodržování m z d o v ý c h s m l o u v. § 2 současně vydaného zákona ze dne 25. února 1920, čis. 145 sb. z. a n. o hornických rozhodčích soudech stanoví, že do působnosti těchto r o z h o d č í c h s o u d ů náleží mimo jiné, aby s konečnou platností rozhodovaly o odvolání z výroků závodní rady ve m z d o v ý c h v ě c e c h. Závodní rada ovšem sama nevynáší ve mzdových věcech žádného výroku, nýbrž je k tomu vedle prováděcího nařízení vládního ze dne 13. července 1920, čis. 434 sb. z. a n. bod 3 k §u 2 zákona o závodních radách (čis. 144) povolán mzdový výbor jako její výkonný orgán, takže na základě tohoto nařízení, k němuž vláda zmocněna byla článkem II. zákona o závodních radách, doznal § 2 zákona o rozhodčích soudech té změny, že rozhodčí soud povolán jest rozhodovati s konečnou platností o odvolání z výroku m z d o v é h o v ý b o r u. Tato změna měla ovšem za následek, že jako se stalo zde, nastává zmatek potud, že se práva, učiniti výrok, chápe závodní rada, kdežto náleží to na mzdový výbor. Ale to nemá v zápětí pro nikoho žádné újmy, možnoť vždy dodatečně nárok vznést na řečený výbor, a

teprv když tento se prohlásil, je otevřena cesta k rozhodčímu soudu. V tomto případě je bezesporo, že je na dolu žalovaného ustavena závodní rada — vždyť ona právě rozhodla — a je tedy zřejmo, že věc náleží vyřídití pořadem mzdového výboru a rozhodčího soudu. Že je pořad ten o b l i g a t o r n í a příslušnost výboru a rozhodčího soudu tedy výlučná, plyne, jak nejvyšší soud již v rozhodnutí ze dne 12. září 1922 č. j. R II 337/22 čís. sb. 1835 podrobně vysvětlil, jak z ducha a úmyslu zákona, tak zvláště také z důvodové zprávy tisk 1553 ai 1919, kde se to výslovně praví. Šloť o to, jak zpráva ta dí, by dělnictvo v otázkách mzdových spolurozhodovalo, a to se stalo, pokud jde o spory mzdové, právě tím, že ve mzdovém výboru i v rozhodčím soudu je dělnictvo zastoupeno (§ 3 cit. nař., § 3 zák. o rozh. soudech). Tato výhoda spolurozhodování, t. j. vlastní judikatury zájemníků — dělnictva i podnikatelstva — tedy výhoda judikatury stavovské a odborné při řádném soudu chybí, i jest s podivem, že se dělnictvo opětovně na řádné soudy obrací, své stavovské soudy pomíjejíc. Snad toho příčinou jest jen, že se ono samo a příslušné orgány nemohou v zákoně dobře vyznati, tak jako v tomto případě, kde se žalobce táže, co by měl dělat, když výrok závodní rady — mzdového výboru, jenž k němu byl jedině povolán — zní v jeho prospěch, odsouzený podnikatel, jenž tedy jedině by se odvolati mohl, však se neodvolá, také se výroku nepodrobí, a žalobce ho přinutiti nemůže, protože výrok výboru není exekucním titulem? Také tuto otázku zodpověděl nejvyšší soud už v řečeném svém rozhodnutí a dal zájemníkům na ruku tuto orientaci: Dělník nechť vznesе věc na mzdový výbor. Tento ovšem není povolán, aby spornou věc rozhodl, nýbrž jemu je dle bodu 3. al. 5. cit. nař. k Šu 2 zákona o závodních radách (čís. 144) vyhraženo jen, aby se přičinil o d o h o d u, i nepodaří-li se mu dohody docíliti, vydá o tom stranám vyrozumění, a toto vyrozumění jest onen výrok, o kterém § 2 lit. a) zákona o rozhodčích soudech (čís. 145) praví, že do něho přísluší odvolání k rozhodčímu soudu, a ono nevlastně tak nazvané »rozhodnutí«, o němž § 6 téhož zákona dí, že odvolání musí se podat do 14 dnů od jeho doručení, a jež tak nazývá i prov. nař. v cit. bodu 3 al. 5 k Šu 2 zákona. Technicky nejsprávněji vyjádřeno: pokus o smír mezi stranami je obligatorně předepsán a před mzdový výbor odkázán. Nedocílí-li mzdový výbor smíru, odkáže věc usnesením, v němž bezvyslednost pokusu o smír konstatuje, na rozhodčí soud, a ovšem toto odkázání možno dosti dobře nazvati i »rozhodnutím«, jak tomu zákon říká. Odvolání jest pak vlastně žalobou. Je tu tedy plně obdoba obeslání ke smíru dle Šu 433 c. ř. s. a podané pak žaloby, když se smír nepodařil, jenže zde, ve mzdovém sporu hornickém, jsou obě části, pokus o smír a žaloba spojeny v jeden nerozlučný organický celek tím, že žaloba (odvolání) musí býti podána do 14 dnů od doručení vyrozumění o bezvyslednosti smíru, takže ovšem pak mzdový výbor jako smírčí soud jeví se první stolicí a rozhodčí soud jako nalézací druhou stolicí a žaloba tedy jako prostředek druhostupňový »odvolání«. Žalobce jest tedy úplně kryt a může se pořád ještě svého práva domoci. Ad II. § 19 čís. 4 zákona o závodních a revírních radách (čís. 144) praví, že úkolem revírní rady jest spolupůsobiti při uzavírání kolektivních, mzdových a pracovních smluv projednaných odborovými organi-

sacemi, a § 2 čís. 3 téhož zákona stanoví, že úkolem závodní rady jest dohlédati na provádění a dodržování mzdových a platových smluv, při čemž cituje v závorce právě uvedený § 19 odst. 4 (správně čís. 4), takže právem i tu dlužno mysleti na smlouvy kolektivní, to též proto, že provádění a dodržování smluv nekolektivních, t. j. singulárních, týkajících se jen toho kterého dělníka, vymyká se zájmu všeobecnosti a tudíž dohledu závodní rady, který by se tu jevil jako jakési opatrovnictví nad dělníkem, jenž sám se ze svazku s druhý vyloučil, když pro sebe zvláštní smlouvu s podnikatelem učinil a společenství odmítl. V souhlasu s tím stanoví prov. nař. v cit. již bodu 3 k Šu 2 zákona o radách: v al. 1, že mzdovému výboru přísluší bděti nad dodržováním kolektivní smlouvy, a al. 2, že však úkoly a denní mzdy dle uzavřené kolektivní smlouvy stanoví závodní správa a při sporu dovolati se sluší mzdového výboru, v al. 5, že proti rozhodnutí mzdových výborů, nebylo-li docíleno dohody, možno odvolati se k rozhodčímu soudu, v al. 6, že závodní radě přísluší, aby dohlédala, by uzavřené kolektivní smlouvy plnily se oběma stranami. Tak se opravdu zdá, že kolektivní smlouva je podmínkou příslušnosti mzdového výboru jako smírčího soudu, nicméně však všechno toto zdání rozpadá se v nívec před úmysly zákonodárcovými, jež i v zákoně samém latentního výrazu došly. § 1 zák. o závodních radách praví, jak už řečeno, že pro každý samostatný závod hornický s 20 dělníky a pulletním trváním ustaví se závodní rada, a cit. bod 3 prov. nař. pak neméně kategoricky nařizuje (»budou zřízeny«) zřízení mzdového výboru při každé závodní radě. Musí-li však mzdový výbor tu býti vždycky, když tu je závodní rada, zřízení rady není však podmíněno existencí kolektivní smlouvy, jestliže tedy musí tu býti nejen rada, nýbrž i výbor i tehdy, když kolektivní smlouvy není, tu se tázati dlužno, k čemu pak by tu v případě, že kolektivní smlouvy není, mzdový výbor vůbec byl, když by jeho funkce se omezovala právě jen na dohled na smlouvy kolektivní, a zakročování v diferencích o mzdu a úkoly z nich? Již z toho plyne, že, tane-li zákonu na mysli pouze smlouva kolektivní, znamená to jen, že v dnešní době je kolektivní smlouva případnosti tak pravidelnou, že zákon žije v představě, že vždy a všude tomu tak bude, ale nikterak ho nenapadá, aby mzdový výbor chtěl vyřazovati z jeho funkce smírčího soudce ve mzdových sporech, když by smlouvy kolektivní mimo nadání nebylo. Tomu odporuje základní jeho úmysl, zříditi pro mzdové spory horníku soud stavovský, soud odborný, pro něž přece tytéž důvody mluví v případě, že kolektivní smlouva je, jako v případě, že jí není, takže v té příčině rozumně rozeznávatí ani nelze. Také v důvodových zprávách nedá se pro takový úmysl naléztí ani nejvzdálenějšího dokladu. Naopak, neboť všechny mluví, nerozlišující. Tak zpráva tisk 1553/1919 praví, že spokojenosti dělnictva má se dosíci spolurozhodováním jeho v otázkách mzdových — zajisté tedy i tehdy, když kolektivní smlouvy není. Tisk 1980/1919 dí, že zákon o rozhodčích soudech hornických jest uskutečněním uznávané potřeby, aby spory a konflikty z pracovních poměrů vyplývající byly smírně řešeny, ale že je účelno, aby se zřídil zvláštní tribunál, jenž spor, nepodaří-li se jeho smírné urovnání, pro obě strany závazně rozřeší. Ten důvod platí však zajisté pro spory

mzdové i v podnicích, kde kolektivní smlouvy není. Zprávy tisk 2273 a 2461/1920 uvádějí, že oba zákony spolu se zákonem o účasti zaměstnanců ve správě dolů a na čistém zisku (čís. 143) jsou první etapou v soustavném postupu socialisace báňské těžby, ale dlužno se tázati, zda zákonodárce vyloučiti chtěl z dobrodiní této socialisace, byť jen v jednom směru, podniky, jejichž pracovní provoz nespočívá na smlouvě kolektivní. Jistě že nikoli. Mzdový výbor a důsledně i rozhodčí soud jest dán tedy stejně pro podniky, jež kolektivní smlouvu mají, jako pro podniky, kde jí není. Jiná by byla otázka, už shora nadhozená, kdyby kolektivní smlouva v podniku byla, avšak jednotlivec by se byl z ní vyzul. O tu však zde nejde a netřeba ji řešiti.

Čís. 2331.

Upisování nových akcií. Byl-li vyhrazen starým akcionářům jako celku jistý počet nových akcií, nebyla tím ještě vzata správní radě volnost rozdělití akcie na j e d n o t l i v é staré akcionáře dle voíného uvážení.

(Rozh. ze dne 27. února 1923, Rv II 225/22.)

Akciová společnost Z. usnesla se, rozmnožiti akciový kapitál vydáním 6.000 nových akcií, z nichž 4.000 bylo vyhrazeno starým akcionářům. V upisovacím prospektu ze dne 21. září 1920 bylo na tři staré akcie přiznáno právo k úpisu dvou nových akcií; správní radě vyhrazeno právo přidělu upsaných akcií. Žalující firma učinila na základě pěti starých akcií, jež byly v knize akcionářů na ni připsány, a 436 plášťů akcií přihlášku na 294 nových akcií. Správní rada přidělila jí však pouze 3 nové akcie na oněch 5 starých akcií, zaujavši stanovisko, že ohledně 436 upisovacích práv neprokázala žalující firma potvrzeními majitelů, na něž pláště znějí, že jí svá upisovací práva skutečně prodali. Žalobu na uznání, že žalující firma splnila všechny podmínky pro upsání 294 nových akcií firmy Z. a že žalovaná akciová společnost Z. jest povinna to uznati a přiděliti žalující dalších 291 nových akcií, — procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Duvod čís. 4 §u 503 c. ř. s. uplatňován jest vzhledem na mínění soudu odvolacího, že správní radě žalované firmy vyhrazena byla volnost rozhodnutí o přidělu nových akcií a že tedy žalující firma nebyla ve svých právech zkrácena tím, že jí přiděleny byly jen 3 nové akcie. Dovolání jest neoprávněno, což vysvítá z této úvahy: Podle 10. článku stanov žalované společnosti bylo ovšem vyhrazeno majitelům starých akcií přední právo na nové akcie tím způsobem, že dosavadní akcionáři měli nárok na tolik nových akcií, kolik měli starých. Tímto ustanovením nenabyla žalující firma práva na určitý počet nových akcií, neboť